TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

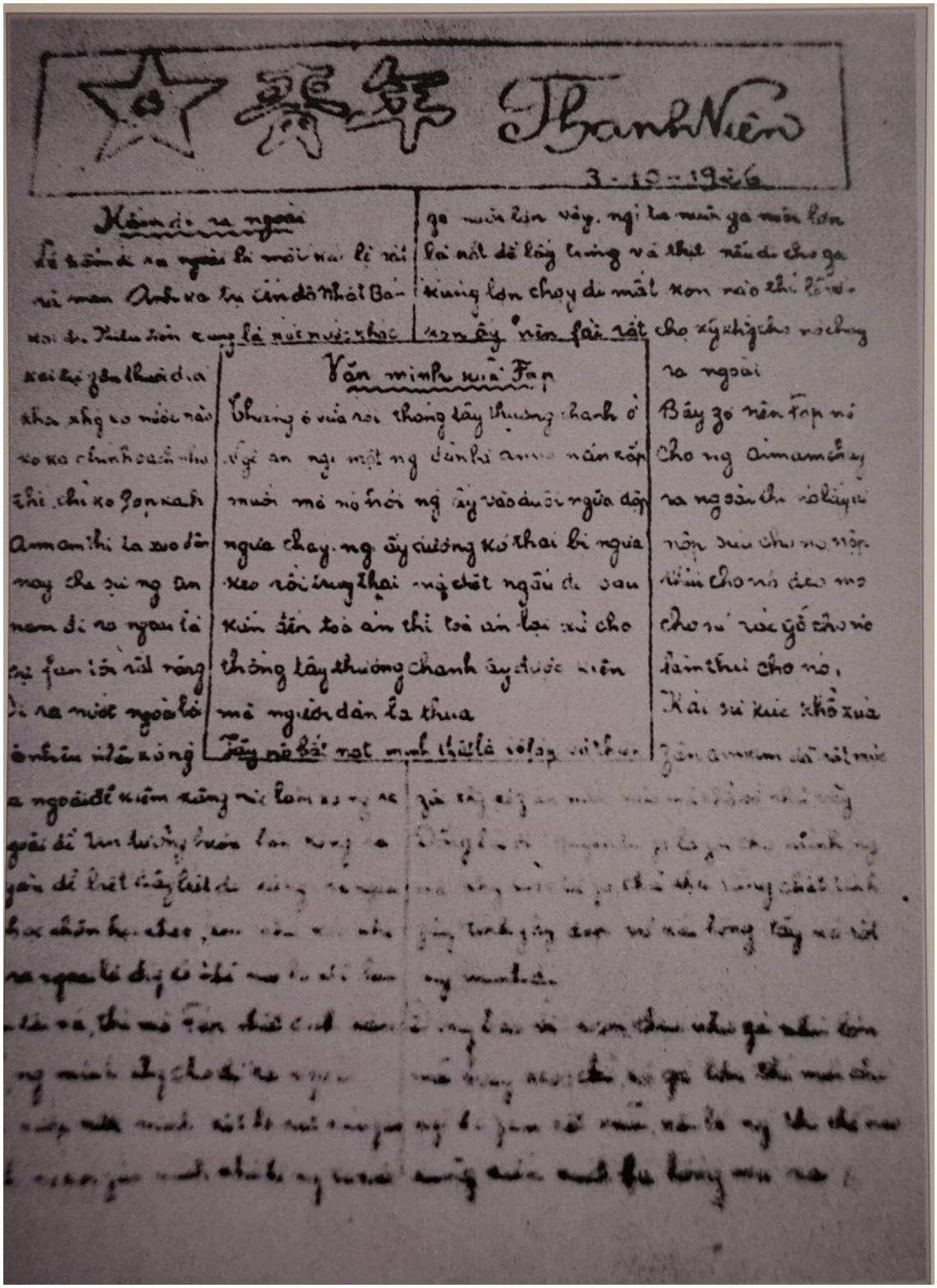
Kỷ niệm 100 năm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam: Trăm năm tô điểm sơn hà

06:47 14/06/2025

Trải qua một thế kỷ, kể từ trang báo đầu tiên đặt nền móng cho dòng chảy thông tin cách mạng Việt Nam, báo chí đã là người bạn đồng hành trung thành, trách nhiệm, như nét son tô điểm cho bức tranh lịch sử hào hùng của dân tộc.

Vũ khí sắc bén, đồng hành với dân tộc

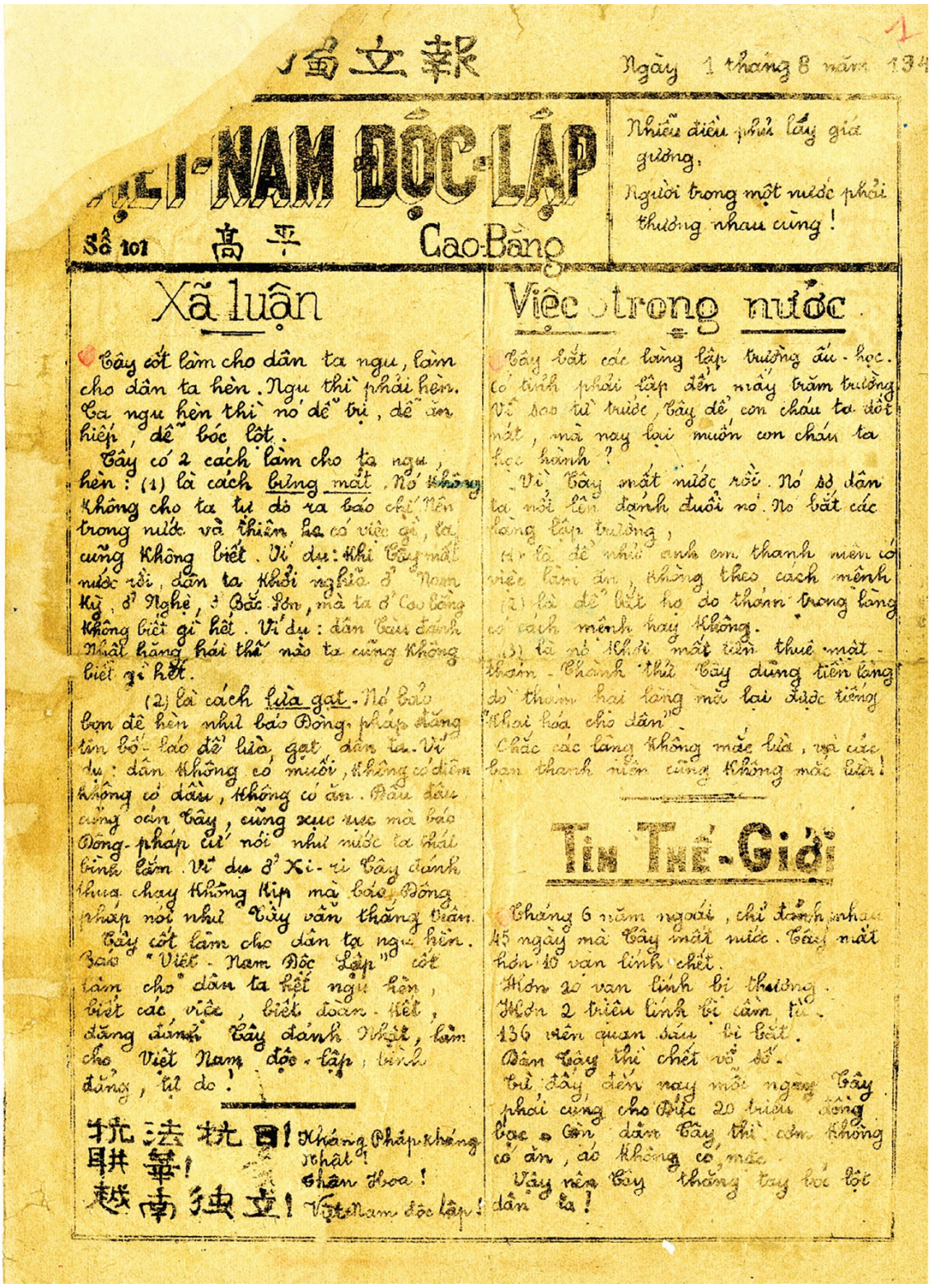
Sự ra đời của báo chí cách mạng Việt Nam là một tất yếu lịch sử, đáp ứng nhu cầu cấp thiết của quá trình vận động thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam. Dấu mốc đặc biệt quan trọng là sự xuất hiện của báo *Thanh Niên* - cơ quan ngôn luận của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên vào ngày 21/6/1925, do Nguyễn Ái Quốc sáng lập.

Sự ra đời của báo Thanh Niên là điểm mốc đầu tiên, đặt ra tôn chỉ trở thành vũ khí sắc bén, đồng hành với dân tộc. Ảnh Tư liệu.

Ngay từ số đầu tiên, báo *Thanh Niên* đã xác định sứ mệnh "dẫn dắt Nhân dân làm một sự nghiệp vĩ đại" và nhấn mạnh sự cần thiết của "sự hiệp lực của hàng ngàn, hàng vạn người" cùng chung ý chí và mục đích để đoàn kết. Theo Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương, GS.TS. Tạ Ngọc Tấn, sự ra đời của báo *Thanh Niên* là điểm mốc đầu tiên, đặt ra tôn chỉ trở thành vũ khí sắc bén, đồng hành với dân tộc.

Chỉ trong thời gian 1925 - 1930 đã có khoảng 100 tờ báo ra đời, trong nước có *Búa liềm, Cờ Cộng sản, Nhân loại*..., các báo ở địa phương như *Sao đỏ* (Hải Phòng), *Mỏ than* (Hồng Quảng), *Tia sáng* (Nam Định)... và một số tờ xuất bản ở nước ngoài như *Công nông, lính cách mệnh, Thân ái*... Các tờ báo này bí mật truyền tải tư tưởng, đường lối đấu tranh cách mạng, làm dậy sóng phong trào yêu nước, huấn luyện đội ngũ cán bộ chuẩn bị cho sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam.

越南獨立 VIỆT-NAM ĐỘC-LẬP

Số 101 高平 Cao-Bằng

Ngày 1 tháng 8 năm 19

Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước phải thương nhau cùng!

Xã luận

Tây cốt làm cho dân ta ngu, làm cho dân ta hèn. Ngu thì phải hèn. Ta ngu hèn thì nó dễ trị, dễ ăn hiếp, dễ bóc lột.

Tây có 2 cách làm cho ta ngu, hèn: (1) là cách bưng mắt. Nó không cho ta tự do ra báo chí. Nên trong nước và thiên hạ có việc gì, ta cũng không biết. Ví dụ: khi Tây mất nước rồi, dân ta khởi nghĩa ở Nam Kỳ, ở Nghệ, ở Bắc Sơn, mà ta ở Cao bằng không biết gì hết. Ví dụ: dân Yên thế đánh Nhật hăng hái thế nào ta cũng không biết gì hết.

(2) là cách lừa gạt. Nó bảo bọn tề hèn như báo Đông pháp đăng tin bố láo để lừa gạt dân ta. Ví dụ: dân không có muối, không có điêm không có dầu, không có ăn. Dầu dầu cũng oán Tây, cũng xúc xực mà báo Đông-pháp cứ nói như nước ta thái bình lắm. Ví dụ ở Xi-ri Tây đánh thua chạy những kiếp mà báo Đông pháp nói như Tây vẫn thắng trận.

Tây cốt làm cho dân ta ngu hèn. Báo "Việt - Nam Độc Lập" cốt làm cho dân ta hết ngu hèn, biết các việc, biết đoàn kết, đăng đánh Tây đánh Nhật, làm cho Việt Nam độc-lập, tự đăng, tự do!

抗法抗日! Kháng Pháp, kháng Nhật!
共華! Cộng Hoa!
越南独立! Việt Nam độc lập!

Việc trong nước

Tây bắt các làng lập trường ấu-học. Có tỉnh phải lập đến mấy trăm trường. Vì sao từ trước, Tây để con cháu ta dốt mát, mà nay lại muốn con cháu ta học hành?

Vì Tây mất nước rồi. Nó sợ dân ta nổi lên đánh đuổi nó. Nó bắt các làng lập trường,

(1) là để nhử anh em thanh niên có việc làm ăn, không theo cách mệnh.

(2) là để biết họ do thám trong làng có cách mệnh hay không.

(3) là nó khỏi mất tiền thuê mật thám. Thành thử Tây dùng tiền làng để thám hại làng mà lại được tiếng "khai hóa cho dân".

Chắc các làng không mắc lừa, vậy các bạn thanh niên cũng không mắc lừa!

Tin Thế-Giới

Tháng 6 năm ngoái, chỉ đánh nhau 45 ngày mà Tây mất nước. Tây mất hơn 10 vạn lính chết.

Hơn 20 vạn lính bị thương.

Hơn 2 triệu lính bị cầm tù.

136 viên quan sáu bị bắt.

Bên Tây thì chết vỡ đê.

Bởi Tây đến nay mỗi ngày Tây phải cung cho Đức 20 triệu đồng bạc. Còn dân Tây thì cơm không có ăn, áo không có mặc.

Vậy nên Tây thắng tay bóc lột dân ta!

Một trang báo Việt Nam Độc Lập, số ra đầu tiên ngày 1/8/1941. Nguồn BTLSQG.

Ngày 5/8/1930, *Tạp chí Đỏ* (sau này là Tạp chí Cộng sản) - cơ quan lý luận và chính trị của Đảng Cộng sản Việt Nam được thành lập, đóng góp tích cực vào công tác tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng và phát triển lý luận của Đảng. Trong suốt những năm 1930 - 1939, báo chí cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng hoạt động công khai kết hợp bán công khai, mở rộng tầm ảnh hưởng trong xã hội, chuẩn bị lực lượng cho cao trào cách mạng 1941 - 1945.

Dấu mốc báo chí đáng chú ý giai đoạn cao trào cách mạng phải kể đến sự ra đời của tờ *Việt Nam độc lập* năm 1941 do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc khi ấy vừa về nước chỉ đạo xuất bản. Tờ báo là cơ quan tuyên truyền, cổ động cho Mặt trận Việt Minh, lấy tên theo mục tiêu của cách mạng, được quyết định thành lập tại Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ 8 (10 - 19/5/1941) và chính thức xuất bản số đầu tiên ngày 1/8/1941, đánh số 101. Bác Hồ vừa chỉ đạo, vừa viết, duyệt, vẽ tranh minh họa, tranh cổ động, tham gia in báo *Việt Nam độc lập* trên đá.

Trường Dạy làm báo Huỳnh Thúc Kháng ngày khai giảng 4/4/1949, đánh dấu cột mốc đầu tiên trong lịch sử đào tạo báo chí Việt Nam. Nguồn BTBCVN.

Soi đường kháng chiến

Sau khi nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời năm 1945, lần lượt hai cơ quan báo chí quan trọng là Đài Tiếng nói Việt Nam (7/9/1945) và Thông tấn xã Việt

Nam (15/9/1945) được thành lập. Để tập hợp lực lượng những người làm báo, ngày 27/12/1945, Đoàn Báo chí Việt Nam (sau đổi tên là Đoàn Báo chí kháng chiến, tiền thân của Hội Nhà báo Việt Nam ngày nay) được thành lập do nhà báo Nguyễn Tường Phượng làm Chủ tịch. Bước vào giai đoạn kháng chiến chống Pháp ác liệt, gian khổ, công tác đào tạo nhân lực báo chí vẫn được chú trọng. Năm 1949, Trường Dạy làm báo Huỳnh Thúc Kháng được mở để đào tạo cán bộ báo chí. Lớp học khai giảng ngày 4/4/1949 là lớp học báo chí đầu tiên trong lịch sử báo chí nước ta.

Tháng 7/1950, Hội Nhà báo Việt Nam trở thành thành viên chính thức của Tổ chức quốc tế các nhà báo (OIJ). Từ đây, cuộc đấu tranh lâu dài của Nhân dân ta nhằm giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc được sự ủng hộ quý báu và giúp đỡ thiết thực của OIJ. Giai đoạn này, nhiều cơ quan báo chí lớn tiếp tục ra đời, nổi bật là báo *Quân đội Nhân dân* (20/10/1950) và *Nhân Dân* (11/3/1951). Riêng giai đoạn chống Mỹ cứu nước (1945 -1975), khi đất nước bị chia cắt, dòng báo chí giải phóng như *Quân Giải phóng, Văn nghệ Giải phóng, Phụ nữ Giải phóng, Đài Phát thanh Giải phóng*... là nguồn thông tin chính yếu, công cụ tuyên truyền, vận động và lãnh đạo của cách mạng Việt Nam. Báo chí miền Bắc đóng vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền chính sách xây dựng xã hội chủ nghĩa, hậu phương lớn cho tiền tuyến. Báo chí cách mạng ở miền Nam hoạt động bí mật, linh hoạt trong lòng địch, cổ vũ tinh thần đấu tranh, hun đúc khát vọng thống nhất đất nước.

Chuyên mục "Những việc cần làm ngay" đăng trên Báo Nhân dân của Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh đã nâng vị thế của báo chí, thể hiện vai trò tiên phong của báo chí trong công cuộc Đổi mới, đặc biệt là trong mặt trận chống tiêu cực. Ảnh Tư liệu.

Đặc biệt, ngày 7/9/1970, sự ra đời của Đài Truyền hình Việt Nam với chương trình phát sóng đầu tiên đã đánh dấu bước tiến mới của báo chí nước nhà. Báo

chí cách mạng Việt Nam bắt nhịp với nền báo chí thế giới, trở thành hệ thống đa dạng loại hình, phương tiện phục vụ công tác giáo dục chính trị tư tưởng, chỉ đạo và tổ chức thực hiện các nhiệm vụ chiến đấu và sản xuất.

Đổi mới, chuyển mình

Sau ngày đất nước thống nhất, báo chí Việt Nam phát triển nhanh chóng cả về số lượng và chất lượng, hình thành hệ thống thông tấn, báo chí, phát thanh, truyền hình rộng khắp. Đặc biệt trong giai đoạn Đổi mới, chuyên mục "Những việc cần làm ngay" đăng trên báo Nhân Dân từ số đầu tiên ngày 25/5/1987 đến số cuối cùng ngày 28/9/1990 của Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh (với bút danh N.V.L) đã nâng vị thế của báo chí, thể hiện vai trò tiên phong của báo chí trong công cuộc Đổi mới, đặc biệt là trên mặt trận chống tiêu cực.

Ảnh báo Kinh tế đô thị.

Tiếp nối truyền thống vẻ vang được hun đúc qua một thế kỷ, báo chí cách mạng đang đẩy mạnh đổi mới nội dung và hình thức, chuyển mình mạnh mẽ sang hệ sinh thái truyền thông đa phương tiện, kiên định mục tiêu nâng cao hiệu quả truyền thông chủ trương, đường lối của Đảng, đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước.

Như lời Tổng Bí thư Tô Lâm tại Lễ công bố và trao Giải Báo chí toàn quốc về xây dựng Đảng - "Búa liềm vàng" lần thứ IX, năm 2024: "Báo chí cách mạng Việt Nam đã thực sự hòa mình vào dòng chảy của thực tiễn cuộc sống, thể hiện rõ vai trò dẫn dắt tư tưởng và đồng hành với những bước đi lớn của Đảng, tạo sự lan tỏa niềm tin, trách nhiệm, khát vọng phát triển trong mọi tầng lớp nhân dân. Những đóng góp ấy không chỉ là thành quả lao động sáng tạo mà còn là minh chứng cho bản lĩnh, trí tuệ, và trách nhiệm xã hội của đội ngũ báo chí trong việc thực hiện sứ mệnh lịch sử của mình".